

ԼՈՒՍԱՌԻՉ

ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՏԱՆ ՄԷՋ

ԳԱՆԱՏԱՅԻ ՀԱՅՈՑ ԹԵՄԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ

Զ. ՏԱՐԻ, Թիւ 3, Փետրուար 2023

ՀԱՒԱՏԱ՛Ն ԹԷ ԸՆԿՂՄԻԼ...

«Ինչո՞ւ վախկոտ էք, տակաւին հաւատք չունի՞ք»:

Քրիստոսի պատասխանն էր աշակերտներուն, որոնք իրենց հաւատքին մէջ պահ մը տկարացան, պահ մը յուսահատեցան: Անոնք երբ իրենց Վարդապետին հետ նաւուն մէջ էին Գալիլիոյ ծովուն վրայ, մէկ ավիէն միա ավը անցնելու համար, յանկարծ ծովը կը փոթորկի, վտանգ կը սպառնայ նաւուն ընկղման: Աշակերտները կը վախնան պահ մը, կը յուսահատին եւ կու գան իրենց Վարդապետին մօտ, որ քիչ մը անդին նաւուն մէջ կը հանգստանար: Կ’արթնցնեն զինք ըսելու համար, որ հոգդ չէ՞ որ ընկղմելու վտանգին մէջ ենք:

Քրիստոս ոտքի կը կանգնի, նախ ծովը կը հանդարտեցնէ եւ կը դառնայ աշակերտներուն եւ կ’ըսէ. «Ինչո՞ւ այդպէս վախկոտ էք, տակաւին հաւատք չունի՞ք»: Ինչո՞ւ այդպիսի հարցումով կը պատասխանէ աշակերտներուն, այն աշակերտներուն, որոնք ամէնօրեայ կերպով իր կողքին էին, ականջալուր էին իր պատգամներուն, ականատես էին իր կատարած հրաշքներուն, բժշկութիւններուն, ինչպէս նաեւ լաւ ձկնորսներ էին, վարժ էին ծովուն, փոթորիկներուն, դժուարութիւններուն, բայց պահ մը տկարացան, յուսահատութեան մատնուեցան եւ սկսան մեղադրել Տիրոջ ըսելով, որ հոգդ չէ, կորսուելու, ընկղմելու վտանգին առջեւ ենք կանգնած:

Այստեղ Քրիստոս յատուկ պատասխան մը կու տայ, ըսելով, որ դուք ձեր հաւատքին մէջ ինչո՞ւ կը տկարանաք, ինչո՞ւ թերահաւատ էք, մանաւանդ դժուր, որ վաղը իմ պատգամները, իմ ճշմարիտ խօսքերը պիտի տարածէք ժողովուրդին կեանքին մէջ եւ բնական է, որ դժուարութիւններու պիտի հանդիպիք, փոթորիկներու պիտի հանդիպիք, տագնապներ պիտի ունենաք: Երբեմն ինծի համար ատենաի առջեւ պիտի կանգնիք եւ այդ բոլորին դիմաց պէտք չէ տկարանաք. ընդհակառակն ձեր հաւատքին մէջ ամուր պիտի մնաք:

Հաւատքը ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ վստահութիւն: Եթէ ես քեզի կը վստահիմ, ամբողջապէս քեզի կը նուիրուիմ: Եթէ ես Տիրոջ կը վստահիմ, իր ներկայութիւնը կը զգամ, բնականօրէն կը զգամ, որ. առանձին չեմ, Տէրը ինծի հետ է: Աստուած իմ կողքին է եւ հետեւաբար չեմ վախնար ու չեմ տկարանար:

Այո՛, մենք բոլորս ալ տկար արարածներ ենք: Ենթակայ ենք մեղանչումի, երբեմն տկարանալու մարդկայնօրէն փոթորիկներու եւ ալեկոծումներու դիմաց: Սակայն, մեր Տէրը կու գայ ըսելու վախկոտ մի՛ ըլլաք, մի՛ վախնաք, հաւատքով ամրապնդուեցէ՛ք եւ վստահեցէ՛ք, որ Աստուած ձեզի հետ է:

Այսօրուան աշխարհին մէջ, ինչպէս երէկ, ինչպէս այսօր եւ վաղը ունինք եւ պիտի ունենանք նման փոթորկայից, նման ալեկոծ պահեր, դժուարութիւններ անհատապէս, հաւաքաբար, թէ՛ ազգովին:

Այո՛, մարդուն ծնունդէն սկսած մինչեւ գերեզման նեղութիւններն ու դժուարութիւնները անպակաս են: Երբեք չմտածենք, որ զերծ պիտի ըլլանք այդ բոլորէն:

Այսօր եթէ ես ծովափ երթամ, ծովը մաքուր է, խաղաղ է ու հանդարտ: Իսկ ուրիշ օր մը կ’երթամ նոյն ծովը այս անգամ ալեկոծ է եւ փոթորկոտ ու կեղտոտ է: Մեր կեանքն ալ այսպիսին է, յաճախ մեր կեանքին մէջ փոթորկայից պահեր կան եւ դժուարութիւններ:

Ամուր պէտք է մնանք մեր հաւատքին մէջ, մանաւանդ այսօրուան մեր կեանքի փոթորիկներուն դիմաց, իրարմով պէտք է զօրանանք, իրարու վստահինք եւ իրարմով զօրացած ուժ դառնանք դժուարութիւնները յաղթահարելու ու տագնապները հեռացնելու, բայց մանաւանդ մեր հայեացքը Տիրոջ դարձնելու եւ զինք լսելու կորստեան չմատնուելու համար:

Այսօր, Եկեղեցին Քրիստոսի մարմինն է այս աշխարհի վրայ, պահենք մեր կապուածութիւնը մեր եկեղեցւոյ հետ, մեր ներկայութեամբ, մասնակցութեամբ եւ զօրակցութեամբ, քաջ գիտնալով, որ եկեղեցին ԽԱՂԱՂ ՆԱԻՆ է մեզ ՆԱԻԱՀԱՆԳԻՍՏ ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՂ:

ԶՎԱԽՆԱՆՔ ԵՐԲԵՔ այլ միշտ ՀԱՒԱՏԱՆՔ եւ չէնք կորսուիր:

Բարգէն Արքեպիսկոպոս

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Տարին արդէն իսկ իր հունին մէջ մտած է եւ կեանքը մեր դիմաց կը դնէ զանազան մարտահրաւերներ, որոնք մարդու կեանքը աւելի արդիւնաւետ կը դարձնեն: Եկեղեցին իր կարգին, մարդու հոգեւոր կեանքին մէջ, մարտահրաւեր կը դնէ առաւել եւս աճելու ու զարգանալու Տիրոջ անդաստանին մէջ: Եկեղեցւոյ տուած մարտահրաւերներէն մէկն է պահեցողութիւնը, պահեցողութեան շրջանները:

Շուտով կը թեւակոխենք տարուան ամէնէն կարեւոր շրջաններէն մին, որ ծանօթ է քառասնօրեայ պահեցողութիւն եւ կամ մեծ պահք յորջորջումով, որուն կը յաջորդէ Սուրբ Յարութեան տաղաւարին շաբաթապահքը:

Պահեցողութիւնը կենդանական կերակուրներէ հրաժարելէն անդին կրօնական, բարոյական ու հոգեւոր հասկացողութիւն է, որ մարդ արարածին կը հրաւիրէ ինքնաքննութեան:

Կրօնական ճշգրիտ եւ խորունկ իմաստով, պահքը այնպիսի արարք մըն է, որ մարդ արարածը կ’առաջնորդէ ինքզինք կամաւորապէս զրկելու որոշ զգայարանական, նիւթական հաճոյքներէ եւ ճոխութիւններէ: Առիթ կու տայ անոր մտածելու իր հոգեկան, բարոյական կեանքի մշակման մասին:

Պահքի միջոցաւ, մարդ ինքզինք կը զրկէ սովորական այն հաճոյքներէն, որոնք առօրեայ կեանքին մէջ կը լեցնեն իր ժամանակը եւ կը գրաւեն իր կեանքի առանցքը: Համադամ կերակուրներէ հրաժարելու երեւոյթը խորհրդանշական եւ թելադրական արժէք ունի: Այլ խօսքով, միսն ու կաթը կամ հաւկիթը չէ որ բուն հարցը կը կազմեն: Այլ անոնցմէ հրաժարիլ՝ միջոց, մթնոլորտ կը ստեղծէ մարդուն համար, մտածելու եւ ջանք թափելու իր հոգեկան ապրումներու ազնուացման համար: Կամաւոր ինքնազրկումը առիթ կը ստեղծէ իրեն իր մտածումներն ու արարքները ուղղելու դէպի իր անձը, դէպի իր ներաշխարհը, իր հոգեւոր, բարոյական ապրումներու զարգացման կենսական պարտաւորութեան հրամայականին տակ:

Հաւատալով Աստուծոյ կեանքէն հեռու կը մնան վախն ու սարսափը, որոնք կը դանդաղեցնեն մեր հոգեւոր աճումի ընթացքը: Մեծ Պահոց շրջանի օղակները զարդարենք Աստուծմէ եկած շնորհքներով, բարիք գործելով, հաշտուելով նախ մեր անձին եւ ապա մեր նմաններուն հետ: Ապաշխարութեամբ մաքրենք մեր սիրտն ու հոգին ամէն տեսակի պիղծ խորհուրդներէ, որոնք մեր անձերը դէպի կորուստ կ’առաջնորդեն:

Հետեւաբար Մեծ Պահքի շրջանը ինքնաբժշկութեան գեղեցիկ եւ օգտաւետ առիթ մըն է: Ու անոր բարեբար արժէքը չենք կրնար տեսնել մինչեւ չփորձենք եւ չճաշակենք անոր քաղցրութիւնը: Մարդ արարածը պէտք է իմաստութիւնն ու քաջութիւնը ունենայ ինքզինքին նեղութիւն, զրկանք, չարչարանք պատճառելու, դրական ու առողջարար նպատակի համար, որպէսզի իրական նեղութիւն եւ զրկանք պատճառելու, վիշտն ու չարիքը, նուազ կշռեն կեանքի իր նժարին մէջ: Կամաւորապէս կրուած զրկանքը նեղութիւն չէ, այլ դուռն է երջանկութեան:

Բարի Պահեցողութիւն:

Հայր Յակոբ

ՈՍԿԵՂԷՆ ՀԱՄԱՐ

«Զօրացի՛ր ու քաջասիրտ եղի՛ր, մի՛ վախնար ու մի՛ զարհուրիր. Քանզի քու Տէր Աստուածդ քեզի հետ պիտի ըլլայ, ուր որ երթաս»:

Յեսուայ 1:9

“Be strong and courageous. Do not be afraid; do not be discouraged, for the Lord your God will be with you wherever you go.”

Joshua 1:9

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆԸ՝ ԲԱՆԱԼԻՆ ՊԱՇԵՑՈՂՈՒԹԵԱՆ

«Գնա՛մ նախ հաշտուի՛ եղբորդ հետ
եւ անպա եկուր եւ ընծադ Աստուծոյ մատուցանէ՛»
(Մատթէոս 5.24):

Երբայեցի ժողովուրդը իր նախնիներէն հասած իւրաքանչիւր պատուիրան ծայրայեղօրէն կը պահէր, յաճախ առանց անոնց կեդրոնական իմաստները հասկնալու: Անոր համար Քրիստոս ըսաւ. «Մի՛ կարծէք, թէ եկայ Մովսէսի Օրէնքը կամ մարգարէներու ուսուցումները ջնջելու. չեկայ ջնջելու, այլ ամբողջացնելու» (Մտ 5.17):

Ան երբ կը խօսէր օրէնքներուն մասին, շեշտը դրաւ սպաննութեան մեղքին վրայ, ըսելով, որ միայն սպաննութեան արարքը մարդ արարածը դատաստանի պիտի չառաջնորդէ, այլեւ բոլոր անոնք որոնք, իրենց հարազատներուն եւ եղբայրներուն դէմ զուր տեղ կը բարկանան, ենթակայ պիտի ըլլան դատաստանի: Բոլոր անոնք որոնք յիմար կը կոչեն զիրար, կ'ամբաստանեն, կը բամբասեն, կը զրպարտեն, կը նախատեն, անոնք դատաստանի պիտի կոչուին: Նաեւ իր խօսքին շարունակութեամբ կը պատուիրէ ըսելով, «եթէ զոհարանին վրայ ընծադ Աստուծոյ մատուցանելու ատեն յիշես, որ եղբայրդ վշտացած է քեզմէ, ձգէ՛ ընծադ զոհարանին առջեւ, գնա՛ նախ հաշտուի՛ եղբորդ հետ եւ անպա եկուր եւ ընծադ Աստուծոյ մատուցանէ՛» (Մտ 5.23-24):

Ահաւասիկ կը թեակոխենք մեծ պահոց շրջանը եւ Քրիստոս կու գայ նոյն մարտահրաւէրը տալու մեզի. «գնա՛մ նախ հաշտուի՛ եղբորդ հետ», այս պէտք է ըլլայ իւրաքանչիւր Քրիստոնեայ մարդու կեանքի սկզբունքը: Ո՛չ ուտելիքէ զրկուիլը, ո՛չ պահեցող ըլլալը, ո՛չ ալ աղօթող ըլլալը կրնան մեզ օգտակար դառնալ, եթէ մենք մեր մէջ ունեցած քէնը, ատելութիւնն ու ռիսակալութիւնը մաքրած չըլլանք հաշտութեամբ: Հաշտուի՛լ եւ ապա պահեցող ըլլալ:

Բոլորս Աստուծոյ պատկերին համաձայն ստեղծուած ենք: Արարածներ ենք Արարիչին, ընտրեալներն ենք Միաժինին, գաւակներ ենք Ամենաբարձեալ Հօր, որ կը գթայ մեր վրայ, այնքան ողորմած է, որ մարդկային տրամաբանութիւնը պահ մը անբացատրելիօրէն համր կը դառնայ Աստուծոյ սիրոյն դիմաց:

Հետեւաբար, մեր եկեղեցի գալով կ'ուզենք աղօթել եւ Աստուծոյ հետ սերտ յարաբերութեան մէջ մտնել, բայց միեւնոյն ժամանակ մեր հարգատիւ եւ կամ եղբօր դէմ պիտի մեղանշած մնանք, այն ատեն մեր ընծաները անընդունելի, իսկ մեր աղօթքները անխմաստ կը դառնան, որովհետեւ երբ սիրտն ու հոգին մաքուր չեն, արդարեւ աղօթքն ալ բիւրեղ չ'ըլլար, այլ կեղծ ու մեքենական:

Վերջապէս, հաշտութիւնը պսակն ու թագն է մեր մատուցած ընծաներուն, այն ընծաներուն, որոնք միշտ կը մատուցանենք Աստուծոյ սեղանին առջեւ:

Եսայի Սարկաազ

ՔԱՀԱՆԱՅԱԿԱՆ ԶԵՌՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ ՕԾՈՒՄ

Բարեշնորհ Եսայի Սրկ. Մանուկեանի

Զեռամբ՝

Գերաշնորհ Տ. Բաբգէն Արքեպիսկոպոս Չարեանի
Առաջնորդ Գանատայի Հայոց Թեմին

ԿՈՉՄԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթ, 18 Փետրուար 2023 Երեկոյեան ժամը 7:00
Ս. Յակոբ Առաջնորդանիստ Մայր եկեղեցի

ՔԱՀԱՆԱՅԱԿԱՆ ԶԵՌՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՕԾՈՒՄ

Կիրակի, 19 Փետրուար 2023 առաւօտեան ժամը 10:30
Ս. Յակոբ Առաջնորդանիստ Մայր եկեղեցի

ԴԻՒՆ
ԳԱՆԱՏԱՅԻ ՀԱՅՈՑ ԹԵՄԻ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՐԸ ԿԸ ԽՕՍԻՆ

ԽՐԱՏՆԵՐ ՄԵՂԱԽՈՐՆԵՐՈՒՆ

Օրինեալ է մարդասէր Աստուածը, որ իր աստուածային ողորմութեամբ եւ շնորհներովը կը ջնջէ մեր մեղքի նշանները, երբ ջերմ արցունքով ապաշխարենք իրեն: Իսկ Սատանան, այդ անիծեալ կատաղած շունը եւ մահաբեր օձը, կը սիրէ բոլոր մեղքերը եւ չար գործերը: Անոնք են իր ցնծութիւնը, կերակուրն ու խմելիքը եւ հանգիստը: Մեղքով անյագ է, ինչպէս արիւն ծծող տգրուկը, եւ բնաւ չի գոհանար: Իսկ անդարձ մեղաւորին վրայ անելի եւս ուրախութեամբ կը ցնծայ, քան այն բոլոր մեղքերուն վրայ, որոնք կը գործուին ամբողջ աշխարհին մէջ: Իրեն հետ առնելով շնակերպ դեւերը եւ մեղսասէր ու ախտակեր իշխանները, կու գան անդարձ մեղաւորին քով եւ կ'ըսեն անոր. «Դուն մեր հոգին ու սիրտն ես, մեր անդրանիկ որդին, եւ ինչ լաւ, երանի քեզի, որ կը սիրես մեզ, եւ չես դիմեր քու Քրիստոսիդ»: Հոն կը հանգչին ցնծալով, անդարձ մեղաւորին հոգիին մէջ, կը կերակրուին անոր սրտէն ու կ'ըմպեն անոր չար ախտերը, եւ գովելով կը գգուեն զայն, ըսելով՝ «Դուն մերն ես, մեզմէ անբաժան, եւ մեզի հետ կը վայելես անշէջ կրակը. մեր գիրկին ու մեր սիրտին մէջ կը պահենք քեզ, եւ քեզ պատուելու համար՝ դժոխքին մէջ Նեոը կը բերենք քու աջ կողմդ կը կանգնեցնենք, իսկ Յուդան՝ ձախ կողմդ, նաեւ Փարաւոնը՝ քու եղբայրդ, Յովիանոսը եւ Մաքսիմիանոսը, եւ անոնց նմանները»: Եւ այսպիսի անեղիսներով կը փառաւորեն իրենց սիրելին եւ պաշտօնեան:

Ահաւասիկ, որդեակներս, լսեցէք եւ մտաբերեցէք, որ այդ է սատանային տուած պատինն ու մեծարանքը, որով պատրաստուած է անդարձ մեղաւորներուն համար: Իսկ մահուչափ մեղքը, որուն մասին կը խօսի Քրիստոսի առաքեալը, այն է՝ որ մեծ մեղքեր կը գործէ, բայց բնաւ չուզեր եւ չի խորհիր Աստուծոյ դառնալ, չի լսեր Սուրբ Գիրքերուն եւ քահանաներուն, չի հաւատար, թէ յարութիւն եւ հատուցում կայ, այլ չարին մէջ կը մեռնի. ուստի անմահ մահը զայն կը տանի, այսինքն՝ ազատում չունեցող տանջանքն ու վիշտերը:

Աստուծոյ երկիւղովը ծնած որդեակներս, հոգ մի՛ ընէք ու մի՛ ցաւիք վերջին օրուան համար, որովհետեւ անօգուտ է այդպիսի քննութիւնը. որով Տէրը արգիլեց Իր աշակերտներուն, ըսելով. «Ձեզի տրուած չէ գիտնալ ժամերն ու ժամանակները, որ Հայրը դրաւ Իր իշխանութեամբ» (Գրծ 1.7), կամ ուրիշ տեղ մը, թէ՛ «Ոչ ոք գիտէ, բացի Հօրմէն» (Մտ 24.36): Որովհետեւ ան որ մեռա՛ւ անոր համար վերջին օրը եղաւ, եւ այլեւս չի կրնար իր մեղքերը ապաշխարել եւ կամ բարիք գործել:

Որդեակներս, ձեր սրտերուն մէջ մի՛ ըսէք, թէ՛ «Նախ կը մեղանշենք, [ընելիքնիս] կ'ընենք, մեղքերու հեշտութիւնը կը ճաշակենք, ապա դարձեալ կ'ապաշխարենք եւ Աստուծոյ կ'ըլլանք», ինչպէս որ շատեր ըրին: Գիտցէք, որ ատիկա դեւերու խորհուրդ եւ սերմ է: Դուք մտիկ մի՛ ընէք անոնց, որովհետեւ մահը գող է. մենք տեսանք ու լսեցինք, որ շատեր չար գործերու մէջ մեռան ու չկրցան խոստովանիլ եւ մեղայ ըսել, եւ այդպիսով ողորմելի դարձան:

Ո՛վ որդեակներս, ձեր հոգիները սուրբ աւագանին միջոցով Քրիստոսի հարսերն են: Հետեւաբար զգուշացէք, որովհետեւ եթէ հարսը շնութեամբ պղծէ փեսային անկողինը, փեսան կը պատժէ զայն եւ իր արքայութենէն դուրս կը վտարէ, եթէ մեղքերով թունաւորէք ձեր հոգիները, որ Քրիստոսի հարսն է, եւ եթէ չլուաք ու չսրբէք զայն ապաշխարութեամբ:

Որդեակներ, Քրիստոս ձեզմէ կ'իմանայ եւ ձեր գործերուն համաձայն կը հատուցանէ ձեզի, կարծես կ'ըսէ՝ «Ինչ որ դուք իրարու ընէք՝ ես այդ չափով պիտի չափեմ ձեզ»: Ինչպէս որ գեղեցիկ կոյսի մը կամ մեծահարուստի մը աղջկան պարագային, եթէ տեսնէք որ անոր անդամներէն մէկը ծուռ կամ պակասատր կամ խեղ է, բնաւ չէք մտածեր կամ չէք խորհիր զայն ձեր տունը առնել, կամ ձեր որդիներուն կամ եղբայրներուն համար, նոյնպէս կ'ընէ՛ նաեւ ձեր հոգիներու փեսան՝ Քրիստոսը: Եթէ այն մեծ օրը ձեր հոգիներուն մէջ որեւէ մեղքի խեղութիւն կամ ծուռութիւն գտնէ, որմէ ապաշխարութեամբ մաքրած եւ [հոգին] առողջացուցած չըլլաք, Քրիստոս պիտի չհամբուրէ ձեր հոգիները, որովհետեւ խեղ կ'ըլլաք եւ մեղքերով բորոտ, եւ ուստի ձեզ չի մտցնէր հարսանեկան առագաստը, անուշահոտ եւ լուսաւոր հարսանիքը:

Որդեակներս, աղիքներս կը գալարուին ու կ'եփին ձեր վրայ, ինչպէս կ'ըլայ որդեսէր մօր մը: Անոր համար ձեր բարի եւ չար գործերը մանրամասնօրէն կը քննեմ եւ օրինակներով ձեզի կը յայտնեմ Աստուծոյ կամքը: Իսկ դուք՝ ուստրերս եւ դուստրերս, ամբողջ սրտով Աստուծմէ խնդրեցէք ինծի համար, որովհետեւ մեծ մեղքերու տէր մարդ մըն եմ ես, չարասէր, անառակ, եւ կամաւորաբար ու գիտակցաբար Աստուծոյ օրէնքներէն շեղած: Ահա կը խոստովանիմ ձեզի: Ահաւասիկ, հոգեւոր որդեակներս, այս ալ գիտցէք եւ մտաբերեցէք, ինչպէս որ աստուածեղէն Գիրքը կ'ըսէ, թէ՛ Աստուած չհաճեցաւ ու չհուտուրտաց Մովսէսի խունկը եւ ոչ ալ ընդունեց Աբրահամի, Իսահակի, Յակոբի, Յօրի, Նոյի եւ Աբելի զոհերն ու ընծաները, որովհետեւ Աստուած անկարօտ է այսպիսի բաներու. այլ հաճեցաւ եւ հոտուտեց անոնց հոգիի եւ սրտի սուրբ, աննենգ եւ մաքուր խորհուրդները, եւ անով ընկալեց եւ ընդունեց անոնց նուիրները, ընծաները, զոհերն ու պատրազները: Նմանապէս դուք ալ մաքրեցէք ձեր սրտերն ու հոգիները մախանքէն, չար ու գէշ ցանկութիւններէ, եւ զանազան արատներէ եւ բիծերէ, եւ այնուհետեւ Աստուած կ'ընդունի ձեր հաւատքը եւ այն բարի գործերը՝ որոնք Իր անունով կը գործէք: Նոյն այս խորհուրդներուն կապակցութեամբ լսեցէք, որդեակներ, եւ հասկցէք հետեւեալ առակին իմաստը: Ժամանակին գեղեցիկ ու ցանկալի թագուհի մը կար. հարիւր մեծամեծ իշխաններ չկրցան զայն խաբել շնութեամբ, ոսկիով, մարգրիտով եւ թանկագին քարերով. բայց յետոյ սեւապատկեր եւ զարշելի թզուկ մարդ մը խաբեց զայն եւ շնութեամբ պղծեց: Երբ թագաւորը իմացաւ՝ չողորմեցաւ անոր այդ մէկ անգամ խաբուելուն համար. պատժեց թագուհին եւ վտարեց:

ՎԱՐԴԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԱՅԳԵԿՅԻ

ՊԱՀՈՒԱԾ ԲԱՌ

❖ Ամբողջացուցէ՛ք Աստուածաշնչային բառերով պատրաստուած հանելուկը եւ գտէ՛ք պահուած բառը:

Բ	Ա	Բ	Դ	Ա	Հ	Ա	Մ	Ա	Ս
Ա	Ի	Յ	Ի	Ա	Ն	Ս	Ղ	Ն	Ե
Բ	Ս	Ո	Մ	Պ	Ա	Տ	Ե	Դ	Մ
Ե	Ա	Վ	Ի	Ո	Խ	Ե	Ղ	Դ	Ս
Լ	Հ	Ս	Ա	Ի	Ա	Պ	Ե	Ա	Ա
Ո	Ա	Է	Ս	Դ	Հ	Ա	Հ	Ն	Ռ
Ն	Կ	Փ	Ե	Ա	Ա	Հ	Դ	Ի	Ա
Յ	Ա	Կ	Ո	Բ	Յ	Ա	Ջ	Կ	Մ
Ո	Ա	Շ	Տ	Ա	Դ	Ա	Կ	Յ	Ա
Ն	Յ	Ա	Բ	Է	Թ	Ն	Լ	Է	Ք

Եսաւ
Սեմ
Քամ
Յաբէթ
Ապուր
Ջրհեղեղ
Աբրահամ
Իսահակ
Բաբելոն

Յովսէփ
Սառա
Յակոբ
Նահապետ
Անդրանիկ
Բաահակ
Նոյ
Աշտարակ
Նախահայր

❖ Պահուած բառ.-
Ի՞նչ կը կոչուէր Աբրեամի երկրորդ գաւակը:

Ջադագովական 2

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉ ՍՈՒՐԲ ԳԻՐՔԸ ԻՆՉՈ՞Վ ԻՒՐԱՅԱՏՈՒԿ Է ԵՒ ՈՐՔԱՆՈ՞Վ ՎՍԱՀԵԼԻ

Աստուածաշունչին իրայատկութիւնը

Ամենապաշտելի եւ ամենաատելի, ամենահալածուած եւ ամենատարածուած, ամենաշատ բացատրուած եւ մեկնաբանուած, բայց ամենասխալ հասկցուած, ամենաառաջին եւ ամենաշատ թարգմանուած ու տակաւին թարգմանուող գիրքն է Աստուածաշունչը: Այս բոլորով հանդերձ, մէկ բան յստակ է եւ անառարկելի, թէ՛ անիկա իրայատուկ գիրք մըն է, տարբեր՝ կրօնական թէ այլ բնոյթի ուրիշ որեւէ գիրքէ: Եւ ի՞նչ բանի մէջ կը կայանայ անոր իրայատկութիւնը:

Աստուածաշունչ Սուրբ Գիրքը գրուած է մօտաւորապէս 1500 տարիներու ընթացքին, շուրջ 40 տարբեր հեղինակներու կողմէ, որոնք կու գան կեանքի տարբեր ասպարէզներէ, գրուած է հիմնականօրէն երկու լեզուներով (Եբրայերէն՝ Հին Կտակարանը, Յունարէն՝ Նոր Կտակարանը), այս բոլորով հանդերձ՝ անիկա իրայատուկ է՝

- Պատմութեան շարունակականութեամբ.- Կը սկսի երկինքի եւ երկրի ստեղծագործութեամբ (Ծնն 1) եւ կ'աւարտի նոր երկինքի եւ նոր երկրի ստեղծագործութեամբ (Յյտ 19):

- Փրկագործութեան միեւնոյն ծրագրով.- կը սկսի մարդուն անկումով՝ մեղանչումով եւ կը հասնի մինչեւ Քրիստոսի ծնունդ, խաչելութիւն, յարութիւն եւ՝ երկրորդ գալուստ:

- Վարդապետական ուսուցումներու անշեղ միահիւստեամբ:
- Քրիստոսակեդրոնութեամբ (Յհ 5.39).- Քրիստոս ըլլալով Մովսիսական Օրէնքին եւ Մարգարէական խոստումներուն լրումն ու կատարումը, ինչպէս որ պատարագիչ քահանան կ'ըսէ, իրաքանչիւր պատարագի աւարտին՝ «Կատարումն օրինաց եւ մարգարէից դու ես՝ Քրիստոս Աստուած փրկիչ մեր»:

- Համամարդկային մշակոյթներուն վրայ ձգած դրոշմով եւ ազդեցութեամբ: Լսենք Արշակ Չոպանեանի խօսքը այս մասին.- «Մեր հին ազգային գրականութիւնը իր ծաղկման եւ զարգացման մէջ շատ բան կը պարտի եբրայեցի քերթողներուն ու մտածողներուն, ինչպէս որ անոնց շատ բան կը պարտին Տանթէներն ու Միլթոններն ու Հուկոսները:» Նոյնը կարելի է ըսել Միքէլ Անճելօներուն, Ռամպանթներուն, Պախերուն եւ Պեթովեններուն մասին:

Որքանով վաերական եւ վստահելի գիրք է Աստուածաշունչը

Այլ խօսքով, Աստուածաշունչին մէջ նշուած պատմական դէպքերն ու դէմքերը որքանով իրական են եւ ոչ առասպելաբանութիւններ:

17-18րդ դարերուն, յատուկ ջանք կը թափուէր Աստուածաշունչին պատմականութիւնը կասկածի տակ առնելու եւ անիկա հէքիաթային եւ առասպելական համարելու: Սակայն, 1840-ականներուն հնախուզական եւ հնագիտական ահագին տուեալներ յայտնաբերուեցան, որոնք եկան ապացուցելու Աստուածաշունչին պատմական վաերականութիւնը: Այսօր, արդէն, Աստուածաշունչը կ'օգտագործուի որպէս պատմական եւ պատմագիտական ուսումնասիրութիւններու վստահելի աղբիւր: Լսենք Պարոյր Սեւակի հաստատումը այս մասին.- «Հիմա արդէն գիտութիւնը սկսել է լրջօրէն զբաղուել Աստուածաշունչի պատմական ու առասպելական հիմերի բացատրութեամբ: Բանից պարզուում է, որ մտացածին համարուած հրաշապատումները բնաւ էլ ցնդաբանութիւններ չեն եւ անցած քաղաքակրթութեան ուսումնասիրութիւնը դեռ շատ առեղծուածներ կը բացի:»

Այս բոլորէն ետք, ինչ գիրք է Աստուծաշունչ մատեանը: Միով բանիւ եւ ամէն բանէ առաջ՝ անիկա հաւատքի գիրք է: Աստուածաշունչը Աստուծոյ յայտնութիւնն է մարդուն. Աստուած-մարդ յարաբերութեան պատմութիւնն է. մարդուն ուղղուած դարձի ու վերադարձի հրաւերն է,՝ ամփոփուած «Անառակ Որդի»ի դրուագով: Եւ, ի վերջոյ, անիկա Աստուծոյ Թագաւորութեան խոստումն ու տեսիլքն է, լրումը մարդուն տրուած փրկութեան յոյսին, որուն կարելի է վստահիլ առաւել քան անցեալէն եկող որեւէ այլ պատմական գիրքի:

Հայր Գեղարդ

Յ.Գ. մեզի ուղարկեցեք Աստուծոյ եւ ձեր հաւատքի ճանապարհորդութեան մասին ձեր ունեցած հարցումները:

Apologetics 2

THE HOLY BIBLE ITS UNIQUENESS AND RELIABILITY

The uniqueness of the Bible

The Holy Bible is the most revered and most despised, most persecuted and most distributed, most interpreted and most studied and yet most misunderstood, the first and the most translated and still being translated book in history. One thing is indisputably clear about the Bible, it is a very unique book, different from any other religious or secular book. Hence, what constitutes its uniqueness?

The Bible is written for approximately 1500 years, by almost 40 authors, who come from a wide range of social statuses and occupations, and it's written mainly in two languages; Old Testament in Hebrew and New Testament in Greek. Its uniqueness lies in the following facts:

- We find the same storyline throughout the Bible; it starts with the creation of the heaven and the earth (Gen 1) and concludes with the creation of “the new heaven and the new earth” (Rev 19).
- The Bible talks about the one and the same salvific plan of God, which starts with the fall of man and reaches out to the crucifixion and the resurrection and culminates in the second coming of Christ.

- It teaches the same unequivocal doctrine.
- It is Christocentric (John 5:39); Christ being the fulfillment of the Law and the Prophets, as the words of the concluding prayer of the Armenian Holy Liturgy reads: “O Christ our Lord, you are the fulfillment of the Law and the Prophets.”

- Its impact and contribution to the development of universal art and culture. The prominent Armenian writer, critic and journalist Arshag Tchobanian states that “the Hebrew writers and thinkers have had a major influence on the development of the Armenian literature, as they have inspired Dante and Milton and Hugo.” The same could be said about Michael Angelo, Rembrandt, Bach and Beethoven.

How reliable and trustworthy is the Bible

In other words, are the places and the people mentioned in the Bible historically relevant or just legends?

In the 17th and 18th centuries, there was a deliberate attempt to discredit the historicity of the Bible, and consider it to be a mere fairy tale or a legend. Then, starting in the 1840s, archeological and paleological discoveries came to support the reliability of Biblical narratives. Today, the Bible is considered to be a reliable source for the study of history and historiography. The prominent Armenian poet Barouyr Sevag writes: “Nowadays, science is seriously reconsidering the biblical narratives, and has arrived to the conclusion that those miraculous stories are never man-made imaginative riddles.”

After all, what is the essence of the Bible?
In a word and above all it is a book of faith.
It is the revelation of God to men. It is the story of the relationship between God and man. It is the invitation letter to men to repent and turn to God, which is presented in a nutshell in the parable of the prodigal son. And lastly, it is the promise of the Kingdom of God, the completion of the hope of salvation, which is more reliable than any other history book.

Fr. Keghart

P.S. send us your questions concerning God and your journey of faith.

ԱՂՕԹՔ ՍՈՒՐԲ ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՐԵԿՑԻԷՆ

Կենդանի Աստուծոյ ամէնօրինեալ Որդի, քեզի համար չկայ բնաւ անկարելի բան. Քու ողորմութեանդ փառքին անստուեր նշոյլները երբ կը ծագին. Մեղքերը կը հալին, դէւերը կը հալածուին, յանցանքները կը ջնջուին, կապանքները կը խզուին, հարուածները կը բժշկուին, վէրքերը կ'առողջանան. ապականութիւնները կը վերցուին, տխրութիւնները տեղի կու տան, խաւարը կը փախչի, տագնապը կը տարագրուի, չարիքները կը չքանան, յուսահատութիւնները կը հալածուին, ու Քու ամենակարող ձեռքդ կը թագաւորէ, ո՛վ քափչդ ամենայնի:

Բան ԽԱ.

ԳԻՏԷՐԻ ԹԷ...

Առաջատրաց պահքը Հայ Առաքելական Եկեղեցւոյ առաջին պահքն է, որ հաստատուած է Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայրապետին կողմէ: Յատուկ է միմիայն Հայ Ժողովուրդին:

ՄԱՐԴԷ ՆՈՐԷՆ ՉԱՐԱՑԱԻ

Ջրհեղեղէն ետք Նոյի երեք որդիներու՝ Սեմի, Քամի եւ Յաբէթի զաւակներն ու թոռները բազմացան եւ երկիրը դարձեալ լեցուեցաւ մարդոցմով: Անոնք կը յիշէին ջրհեղեղի պատմութիւնը, բայց Նորէն գոռոզգացան եւ որոշեցին. - Եկէ՛ք, աշտարակ մը կառուցենք, որուն գագաթը երկինք՝ Աստուծոյ հասնի, եւ եթէ Նորէն ջրհեղեղ ըլլայ՝ փրկուինք: Մարդիկ սկսան հպարտանալ իրենց կատարած գործերով. ասիկա Աստուծոյ հաճելի չեղաւ. բարկացաւ եւ այնպէս եղաւ, որ մարդիկ սկսան տարբեր լեզուներով խօսիլ, եւ չհասկնալ իրար: Աշտարակի շինարարութիւնը կիսատ մնաց եւ մարդիկ տարածուեցան աշխարհի վրայ՝ տարբեր վայրեր: Այդ օրէն սկսեալ Աշտարակի անունը կոչուեցաւ Բաբելոն՝ խառնաշփոթութեան վայր:

ՆԱՀԱՊԵՏՆԵՐԸ՝ ԱՐԱՀԱՄ՝ ԻՍԱՀԱԿ, ՅԱԿՈԲ, ՅՈՎՍԷՓ

Աստուած ուզեց պատրաստել ժողովուրդ մը, որ միշտ հնազանդ ըլլար իրեն, եւ առաջնորդուի Աստուծոյ օրէնքներով: Ինչպէս ամէն ժողովուրդ ունի իրեն արժանի նահապետ մը, այդպէս ալ Ան ընտրեց արդար մարդ մը՝ Աբրահամ անունով, որ ոչ թէ միայն մէկ ժողովուրդի, այլ շատ ժողովուրդներու նախահայր պիտի ըլլար: Աստուած իրենց խոստացաւ նաեւ երկիր մը, ուր պիտի բազմանար անոր ժողովուրդը: Այդ ժողովուրդը պէտք է միշտ պատմէր Աստուծոյ գործերուն մասին եւ պիտի հետեւէր անոր օրէնքներուն:

Աստուած բոլոր ժողովուրդներուն ալ տուած է երկիր մը, զոր ազգեր հայրենիք կը կոչեն. Երկիր մը որ այդտեղ ապրող ժողովուրդը պարտաւոր է զայն պաշտպանել, մաքրու, անարատ պահել:

Աբրահամ եւ իր կինը՝ Սառան, իրենց ծերացած տարիքին զաւակ մը ունեցան, զոր Իսահակ կոչեցին:

Իսահակ ամուսնացաւ Ռեբեկայի հետ եւ անոնք երկուորեակ ունեցան, զանոնք Եսաւ եւ Յակոբ կոչեցին: Հին օրերուն անդրանիկ զաւակը շատ իրաւունքներ ունէր, եւ օր մը Եսաւ շատ անօթեցած, հրաժարեցաւ իր անդրանիկ որդիի իրաւունքներէն եւ տուաւ իր եղբօրը՝ Յակոբին:

ԳԱՆԱՏԱՅԻ ՀԱՅՈՑ ԹԵՄԻ ԿԻՐԱԿԼՕՐԵԱՅ ԴՊՐՈՑԻ ԱՇԱԿԵՐՏԻՆ ԳՐՔՈՅԿԸ

ԱՌԱԿՍ ԶԻՆՉ ՅՈՒՑԱՆԷ...

ԳԱՅԼԸ ԵՒ ՀՕՏԸ

Ծերացած գայլը, հօտին կը մօտենայ եւ կ'ըսէ. - Այժմ ապաշխարանքի մէջ եմ: Ձեզ շատ նեղացուցած եմ, որով կ'ուզե՞ գալ եւ ձեր տան աւելածուն ըլլալ, որպէսզի թողութիւն ստանամ: Նմանապէս ձեր ծագերը կը պաշտպանեմ ուրիշ գայլերէ:

Ոչխարները ուրախացած, շուներուն կ'ըսեն. - Այլեւս մեղք մի գործէք ասոր դէմ:

Գայլը կը սպասէ, մինչեւ որ գառուկները մեծնան: Ապա կը սկսի բզբտել եւ ուտել, մինչեւ որ շատերու կողմէ կը նկատուի եւ կը սպաննուի:

Այս առակը կը խրադէ, հապճեպ կերպով չհաւաքով չարերու սովորութիւններուն, քանի որ մեղքը անոնց մէջ հիինալով, բնութիւն կը դառնայ եւ իրեն քաշելով մարդը, զայն մահուան կը դադապարդէ:

Մխիթար Գոշ

ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ

- Ո՞վ ստեղծեց այս աշխարհը:** Այս աշխարհը ստեղծեց ամենաբարի Աստուած, վեց օրուան մէջ:

- Ինչ բանէ ստեղծեց:** Աստուած «Եղիցի» (թող ըլլայ) ըսելով՝ ոչինչէն գոյացուց երկինքն ու երկիրը, արեւը, աստղերը, ջուրը, հողը, կրակը, օդը, մետաղները, տունկերը, կենդանիները, եւ ամէն ինչ, որ գոյութիւն ունի աշխարհի վրայ:

- Ինչ կը հասկնանք ոչինչէն գոյացնել ըսելով:** Երբ կ'ըսենք ոչինչէն գոյացնել, կը հասկնանք, թէ այս բոլորը սկիզբէն չկային եւ երբ Աստուած ուզեց, զանոնք ստեղծեց:

- Ուրեմն ասոնցմէ առաջ ինչ կար:** Առաջ միայն Աստուած կար, այսինքն՝ Հայրը, Որդին եւ Սուրբ Հոգին:

- Աստուած ինչ բանէ ստեղծեց մարդը:** Աստուած մարդը հողէն ստեղծեց եւ անոր բանականութիւն եւ անմահ հոգի տուաւ:

- Մարդը միւս արարածներէն ինչ առաւելութիւն ունի:** Մարդը միւս բոլոր արարածներէն գերազանց է իր անմահ հոգիով, իմացականութեամբ եւ բանականութեամբ:

- Աստուած ինչ վիճակի մէջ ստեղծեց մարդը:** Աստուած մարդը արդար, անմեղ եւ անմահ վիճակի մէջ ստեղծեց, որպէսզի հրեշտակներուն նման զԱստուած փառաւորէ եւ երջանիկ ըլլայ:

- Մարդը մնաց այդ վիճակին մէջ:** Դժբախտաբար մարդը չմնաց այդ վիճակին մէջ, որովհետեւ մեր նախածնողները Աստուծոյ դէմ մեղանչեցին:

ՄՏՈՐՈՒՄՆԵՐ ԳԻՐՔԻ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ

«Նոր Կտակարանի Ներածութիւն», հեղինակ՝ Սիփան Քինյ. Գրիգորեան, Էջմիածին, 2021: Հրատարակեալ նուիրատուութեամբ ԱՄՆի Սրբոց Ղեւոնդեանց Մայր Տաճարի Բարի Սամարացի խմբակցութեան: Հեղինակը զայն ձօնած է իր հոգեւոյս ընկերոջ՝ Տ. Մաղաքիա Վրդ. Ամիրեանի յիշատակին:

Արժ. Տ. Դափթ Քինյ. Մարգարեանէ ինծի նուիրուեցաւ այս գիրքը, որուն համար շատ շնորհակալ եմ իրեն: «Նոր Կտակարանի Ներածութիւն»ը կը սկսի Գէորգեան Հոգետր Ճեմարանի (ԳՀՃ)դասախօս՝ Մարկոս Քինյ. Մանկասարեանի«Երկու Խօսքով», որ կ'ըսէ. «Գիրքը գրուած է թծախնդրօրէն, սակայն մատչելի լեզուով ու պարզ, անպաճոյճ ոճով, որպէսզի դիւրամարս լինի յատկապէս ուսանողութեան ու Նոր Կտակարանի սերտողութեան ճանապարհին՝ առաջին քայլերն անողների համար»:

Կը յաջորդէ ուսումնասիրողին, որ իր կարգին ԳՀՃի դասախօս է, «Նախաբան»ը, որմէ կը տեղեկանանք, թէ գիրքը «արդիւնք էԳՀՃում աւելի քան մէկ տասնամեակ նոյնանուն առարկայի դասաւանդման շրջանակում կատարուած դասախօսական աշխատանքի»: Ի սկզբանէ ան նշած է, թէ ուսումնասիրութեան մէջ առարկային վերաբերեալ բազմազան կարծիքները պահպանած է, իսկ «վերջնական պատասխաններ չունեցող հարցերի վերաբերեալ»՝ համադրած է «առաւել յայտնի մօտեցումները»: Ապա “Նոր Կտակարանի Ներածութիւն” Դասընթացի Մասին” բացատրական գրութեամբ յայտնած՝ թէ նպատակ ունեցած է «օգնել ընթերցողին՝ ըստ հնարաւորինս լիարժէքօրէն եւ խորութեամբ հասկնալու քրիստոնէական սուրբ գրուածքները, ճանաչելու Յիսուս Քրիստոսը, ընթռնելու այն Բարի լուրը՝ Աւետարանը, «որով մարդ արարածը պիտի հասնի յափտենական կեանքի՝ փրկութեան»:

«Հակիրճ Նախաբան» մը եւս՝ կանխող գիրքին առաջին մասը, որ առնուած է «Ընդհանուր Ներածութիւն» անուան մէջ: Երկրորդմասը՝ «Մասնատր Ներածութիւն» անուան: «Հակիրճ Նախաբան»ը վերնագրութիւն ունի՝ «Նոր Կտակարանի ԳրքերիՀեղինակները եւ Բովանդակային Բաժանումները»:

Ա. Մասը նախ եւ առաջ կը բացատրէ Նոր Ոկստ, Նոր Կտակարան եւ Աւետարան անուանումները: Կ'անցնի Նոր Կտակարանի լեզուի՝ որ ամայունական «կոյնէ»ն էր: Յիսուս արամերէնով խօսած, քարոզած եւ ուսուցանած էր: Բայց Նոր Կտակարանի բովանդակութիւնը գրուեցաւ «կոյնէ»ով, որպէսզի թէ՛ իրենց մայրենին կորսնցուցած հրեաները, եւ թէ հեթանոսութենէ քրիստոնէութեան յարողները հասկնային Բարի լուրը:

Յաջորդաբար գրած է ՆԿի հնագոյն ձեռագիրներուն, Աստուածաշունչի հնագոյն թարգմանութիւններուն (ասոնց մէջ՝ հայերէն թարգմանութեան), ՆԿի կանոնին, պարականոն գրականութեան, Յիսուսի օրով աշխարհաքաղաքական վիճակին, Հրէաստանի մէջ հռոմէական կառավարիչներուն, հրէական 66-73 թուականներու մեծ ապստամբութեան, կրօնական եւ քաղաքական խմբակցութիւններուն մասին: Ասոնցմէ ետք՝ առաջին դարու մեսիական ակնկալութիւններուն, Յիսուսի եւ քրիստոնէութեան մասին արտա-քրիստոնէական աղբիւրներուն, եւ որով աւարտած է Ա. Մասը:

Բ. Մասը՝ «Մասնատր Ներածութիւն»ը կը բովանդակէ հետեւեալ գլուխները. «Չորս Աւետարանների Համառոտ Ներածութիւն», «Մարկոսի Աւետարան» (աւետարաններու շարքին այս երկրորդ գիրքը նախադասած է, որովհետեւ բանասիրութիւնը ընդունած է, թէ գրուած է միւս աւետարաններէն առաջ), «Մատթէոսի Աւետարան», «Ղուկասի Աւետարան», «Համատեսութիւն» (այս գլուխը՝ բացատրելու որ Մարկոսի, Մատթէոսի եւ Ղուկասի աւետարանները շատ նմանութիւններ ունին), «Յովհաննէսի Աւետարան» («Յովհաննէսի աւետարանը համատես աւետարաններից տարբերում է թէ՛ լեզուով, թէ՛ ոճով եւ թէ՛ դատողութիւններով ու գաղափարներով, ընդհանրապէս», գրած է), «Գործք Առաքելոց» (սա Ղուկասի երկրորդ գիրքն է, շարունակութիւնը անոր աւետարանին), «Պօղոս Առաքեալ», «Պօղոս Առաքեալի Նամակները» (անոնցմէ իւրաքանչիւրին մասին գրած է՝ ըստ անոնց գրառման թուականի կարգին դասաւորելով): Եբրայեցիներուն գրուած նամակին վերաբերեալ՝ «Պօղոս առաքեալի՝ Եբրայեցիներին ուղղուած նամակի հեղինակ լինելու առնչութեամբ առկայ կասկածների պատճառով, ներկայիտ կանոններում այն Պօղոս Առաքեալի նամակների շարքում դրուած է ամենավերջում եւ վերնագրուած է “Թուղթ Եբրայեցիներին”»առանց Պօղոսի անունը նշելու»: Ապա «Ընդհանրական Նամակները» գլուխը եւ Պետրոս Առաքեալի Ա. եւ Բ. Նամակներուն մասին, Յովհաննէս առաքեալի Ա. եւ Բ. Նամակներուն մասին, Յուդա առաքեալի՝ նամակին (այս Յուդան՝ ԻսկարիոՎտացին չէ, այլ ըստ ուսումնասիրողին եզրակացութեան՝ Յուդա Տեսոնեղբայրը): ՆԿի վերջին գիրքը Յովհաննէսի Յայտնութիւնն է: Ուսումնասիրողը ակնարկելով այս գրքի հեղինակին վերաբերեալ բանասիրական հարցերուն, եւ հիմնուելով չորրորդ աւետարանի եւ այս գրքին բովանդակային եւ լեզուա-ոճական նմանութիւններուն վրայ՝ Յայտնութեան գրող տեսած է նոյնինքն Յովհաննէս առաքեալը: Եւ քանի «Յովհաննէսի Յայտնութիւն»ը ժամանակակից կրօնական տրամադրութիւններուն մէջ մեծտեղ ունի, կը քաղեմ երկու հատուած.

1) «Մեր ժամանակներում մարդիկ վախով են ընթերցում այս գիրքը, ինչն անշուշտ սխալ պատկերացումների եւ թերահաւատութեան արդիւնք է: Առաւել մեծ ուշադրութիւն է դարձում Աստծոյ պատիժներին, քանպատգամին (...) մեզ համար առաւել կարեւոր պիտի լինի ո՛չ թէ այն, թէ ինչ է լինելու Երկրորդ գալստեան ժամանակ, այլ թէ Աստուած Արքայութեան մէջ ինչ է պատրաստել արդարների համար»:

2) «Յայտնութեան գիրքը երկար ժամանակ ՆԿի կանոնից դուրս է մնացել: Պատճառն այն էր, որ կասկածի տակ էր դրում դրա առաքելական հեղինակութիւնը (...) Արեւմուտքը աւելի վար ընդունեց Յայտնութեան սուրբ գիրք լինելու իրողութիւնը եւ սկսեց կիրառել եկեղեցական ծիսակարգին մէջ: Արեւելքում, սակայն, Յայտնութիւնը ընդունելութիւն գտաւ դժուարութեամբ: (...) Յայտնութեան գիրքը հայերէն է թարգմանել Ներսէս Լամբրոնացին 12-րդ դարում միայն, որից յետոյ այն աստիճանաբար ներառուել է Աստուածաշունչ մատեանի հայերէն թարգմանութիւններում: Սակայն պէտք է նշել, որ (...) Հայ Առաքելական Ա. Եկեղեցու ծիսակարգում նրանից ընթերցումներ չեն կատարում»:

Ծանօթացման այս գիրքը գովելի ուսումնասիրութիւն մըն է ի պէտս անոնց՝ որոնք նախագիտելիք կը փափաքին ունենալ:

Գառնիկ Ասազ Քահանայ

NORA'S GUIDANCE

When you forgive, you heal.

When you let go, you grow.

Ազգային Առաջնորդարան
Armenian Prelacy of Canada
Prélature Arménienne du Canada

514-856-1200
prelacy@armenianprelacy.ca
www.armenianprelacy.ca

խմբագիր՝ Հոգեշնորհ Տ. Յակոբ Վրդ. Եագուպեան
3401 Olivar Asselin Montréal, Quebec H4J 1L5